

Mercè Gisbert Cervera és doctora en Ciències de l'Educació i Catedràtica de Tecnologia Educativa en la Universitat Rovira i Virgili (URV), on ha estat vicedegana de la FCEP, directora de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE), Vicerectora de Docència i TIC. És la Investigadora Principal del grup de Recerca ARGET. És coordinadora de la URV del programa de doctorat interuniversitari en Tecnologia Educativa. També és professora convidada a la British Columbia University, Canadà, i a la Graduate School of Education a la University of Berkeley, Califòrnia.

La formació contínua del docent del s. XXI

L'aprenentatge persistent basat en la col·laboració entre centres

per Ana Moreno Salvo

ENTREVISTA A MERCÈ GISBERT CERVERA

Fa ja molt temps que es parla de la importància que té, al segle XXI, l'aprenentatge permanent.

Des d'aquesta perspectiva, com veu al professorat actual?

Sí, si repassem les publicacions de les tres darreres dècades, trobarem referències continuades al tema de l'aprenentatge al llarg de la vida. El concepte d'aprendre de manera continuada és aplicable a totes les persones i parlar d'aprenentatge permanent implica també el professorat.

El professorat en exercici té una gran oferta formativa per posar-se al dia de manera constant i dintre d'aquesta oferta es pot actualitzar en tota mena de temàtiques, metodologies i estratègies

didàctiques. La major part d'aquesta formació és lliure i voluntària.

No sempre tot el professorat té la mateixa percepció sobre la necessitat de d'aprendre de manera continuada. Encara hi ha una part del professorat que decideix que no li cal continuar formant-se tot i que,

Perquè un pla tingui impacte hauria de desenvolupar una proposta formativa amb visió a mitjà termini i orientat a la millora del procés educatiu

cada cop, són menys.

Quines li sembla que serien les claus per una formació docent sostenible que garanteixi l'eficàcia de l'escola en els temps presents?

Com sempre, perquè un pla sigui efectiu i tingui impacte en termes de millora del sistema educatiu, s'hauria de poder desenvolupar una proposta formativa pensada amb una visió a mitjà termini que s'articuli al voltant dels eixos estratègics de l'educació i s'orienti a la millora del procés educatiu.

Sovint les estratègies de les polítiques públiques estan pensades a curt termini. Hi ha estratègies formatives que s'inicien i duren un o dos cursos acadèmics. Aquesta curta

durada impedeix impactar en el sistema escolar en termes de millora i d'assegurament de la qualitat.

En l'àmbit educatiu està molt arrelada la idea que cada docent té el seu estil i ha d'ensenyar com millor li sembli. De vegades això dificulta el treball en equip dels docents. Què opina d'aquesta tendència i el seu efecte sobre el rendiment acadèmic dels alumnes?

Penso que abordar el tema del rendiment acadèmic des de la perspectiva de la "llibertat de càtedra" del professorat és simplificar molt la realitat actual i no tenir una visió holística del fet educatiu ni dels resultats d'aprenentatge dels estudiants. La qüestió del rendiment acadèmic, que té una relació directa amb el procés de desenvolupament dels estudiants en termes d'aprenentatge, s'ha d'analitzar des d'una perspectiva 360 i considerant que l'alumnat aprèn tant o més fora com dintre de l'escola. Sent així, la tasca docent cada cop és més complexa perquè, en realitat, ha de considerar, no només la part de desenvolupament acadèmic estrictament escolar, sinó tots els

No es pot dissenyar una formació continuada que sigui efectiva, si quan s'ha començat a implementar un canvi en ve un altre

La tasca docent és cada vegada més complexa. Ha de considerar, a més d'allò acadèmic, els "inputs" a nivell social i econòmic

inputs que rep a escala social i familiar (especialment aquest segon). Tornant a la pregunta, jo crec que cada vegada més en els centres es treballa en equip, perquè els canvis metodològics que s'han anat incorporant en els darrers anys i l'ús de les tecnologies digitals han portat els equips docents a haver de dissenyar i desenvolupar projectes de manera conjunta. Determinar fins a quin punt aquestes noves orientacions han afectat el rendiment acadèmic de l'alumnat sense tenir-ne evidències és molt complex i no diria jo que hi ha una relació directa entre una cosa i l'altra.

De vegades hi ha la sensació que els docents fan molta formació, però poques vegades té un efecte de canvi en els paradigmes educatius o en la manera d'ensenyar i aprendre a les seves aules. Per què pensa que passa això?

Sí, estic d'acord que cada cop es fa més formació pels docents. El fet que no canviï res, potser és més una visió derivada de la necessitat actual que tot canviï quasi en

temps real més que la tasca docent no impacti, en termes de canvi i innovació, a la realitat educativa.

Posaré un exemple, des de la llei d'Educació del 1970 no hi ha hagut cap altra llei general que hagi durat prou temps (uns disset anys) per a poder-la desplegar sencera. Això què provoca? Que no es pot dissenyar una formació continuada del professorat que sigui efectiva, si quan s'ha començat a implementar un canvi en ve un altre, ja que l'efecte que això genera és la desorientació. Sumat a tot això, que no es recullen evidències de la realitat educativa per veure que ha canviat, si és que ha canviat alguna cosa, i que no es té mai en compte que l'educació és una espècie de cursa de fons molt llarga i que no sabrem mai com s'ha desenvolupat, si no tenim la capacitat de "blindar" les polítiques públiques en educació més enllà de les legislatures i les ideologies partidistes.

Què s'entén per lideratge pedagògic eficaç d'una escola? Per què és necessari? Com es pot aconseguir?

Quan parlem de liderar ens referim a la capacitat de dissenyar i desenvolupar projectes, del tipus que sigui, tot aconseguint integrar a tots els agents relacionats per poder aconseguir i poder-los implementar amb èxit.

Si això ho apliquem a una escola, podem dir que un lideratge pedagògic eficaç és aquell que exerceix l'equip de direcció quan té la capacitat de dissenyar un projecte educatiu per al centre que sigui innovador i sostenible i que impliqui a tota la comunitat educativa amb una mirada 360.

Un bon lideratge pedagògic és necessari perquè és el que ha d'assegurar l'eficiència i

Un lideratge eficaç és aquell que exerceix l'equip de direcció quan té la capacitat de dissenyar un projecte educatiu innovador i sostenible

eficàcia del procés educatiu en termes de resultats d'aprenentatge, clima escolar, innovació i integració de tots els agents responsables.

Quina creu que hauria de ser la manera de treballar i relacionar-se dels equips docents? Avui es parla molt de treball en xarxa i de compartir experiències, d'Edu Labs. Fins a quin punt pot millorar la docència aquesta pràctica?

Totes les pràctiques col·laboratives, en si, suposen una gran aportació. El fet educatiu és, en una gran part, un fet comunicatiu i social. Només per aquesta raó el treball en equip està més orientat al que ha de ser l'educació que no el treball individual. De fet. L'aparició de la xarxa Internet, als anys noranta del segle passat, i la recent situació d'emergència sanitària a causa de la COVID-19 en són un clar exemple. Les comunitats, tant analògiques com digitals, són les que ens han permès garantir el desenvolupament del fet educatiu tot i les dificultats. En tots dos casos, el fet de crear xarxa ha estat un clar exemple del valor afegit de treballar en grup més que de manera individual.

De la mateixa manera, les experiències d'Edu Labs, dels espais Maker i de tots els programes que ara mateix estan en marxa, promoguts pel Departament d'Educació, en serien un clar exemple de com la suma multiplica i estén l'impacte dels canvis i les innovacions.

